

The Mirrors

Exodus 38:8

ח וַיַּעַשׂ אֶת הַכִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְאֶת כַּנּוֹ נְחֹשֶׁת בְּמִרְאֵת הַצְּבָאוֹת אֲשֶׁר צָבְאוּ פָתַח אֹהֶל מוֹעֵד :
And he made the basin of copper and its stand of copper
From the mirrors of *hatzov'ot asher tzav'u*

[meaning uncertain: New JPS—“the women who performed tasks”
Hertz—“the serving women who did service”
Stone—“the legions who massed”]

at the entrance of the tent of meeting.

Rabbi Abraham ibn Ezra (Spain, France 1089-1164)

וטעם הצובאות. כי משפט כל הנשים להתיפות לראות פניהם בכל בקר במראות נחשת או זכוכית לתקן הפאדות שעל ראשיהם. הם הנזכרים בספר ישעיה כי מנהג ישראל היה כמנהג ישמעאל עד היום. והנה היו בישראל נשים עובדות השם שסרו מתאות זה העולם ונתנו מראותיהן נדבה כי אין להם צורך עוד להתיפות. רק באות יום יום אל פתח אוהל מועד להתפלל ולשמוע דברי המצות. וזהו אשר צבאו פתח אוהל מועד. כי היו רבות.

The meaning of *hatzov'ot*:

It is the rule of all women to make themselves beautiful,
to look at their faces every morning in mirrors of copper or glass
to arrange the ornaments which are on their heads.

They are mentioned in Isaiah 3:20, for the custom of the Israelites
was like the custom of the Ishmaelites is even today.

However, there were among the Israelites some women who served God,
who departed from the desires of this world,
and who gave their mirrors as an offering,
for they had no further need to beautify themselves.

But they would come day by day to the opening of the Tent of Meeting
to pray and to hear words about the *mitzvot*.

And this is the meaning of *who thronged at the opening of the Tent of Meeting*
—for there were many of them.

RaSHI (Rabbi Shlomo Yitchaki, Troyes France 1040-1105)

במראת הצבאות. בנות ישראל היו בידן מראות שראות בהן כשהן מתקושטות, ואף אותן לא עכבו מלהביא לנדבת המשכן, והיה מואס משה בהן מפני שעשויים ליצר הרע, אמר לו הקב"ה קבל, כי אלו חביבין עלי מן הכל, שעל ידיהם העמידו הנשים צבאות רבות במצרים; כשהיו בעליהם יגעים בעבודת פרה, היו הולכות ומוליכות להם מאכל ומשקה, ומאכילות אותם ונוטלות המראות, וכל אחת רואה עצמה עם בעלה במראה, ומשדלתו בדברים, לומר אני נאה ממך, ומתוך כך מביאות לבעליהן לידי תאוה ונזקקות להם ומתעברות ויולדות שם, שנגמר תחת התפוח עוררתיך (שיר השירים ח'), וזה שנגמר במראת הצבאות.

The daughters of Israel had in their hands mirrors

At which they looked when they decorated themselves.

And even these they did not refrain from bringing to offer for the *mishkan*/tabernacle.

And Moses was disgusted by them, because they were made for the *yetzer hara*/evil inclination.

The Holy One Blessed be He said to him:

“Accept them, for these are more beloved to Me than anything else.”

for by means of these the women raised up *tz’vaot raboti*/many legions in Egypt.”

When their husbands were exhausted from the back-breaking labor,

They would go out and bring them food and drink, and feed them,

And take the mirrors.

Each woman would look at herself together with her husband in the mirror,

and she would persuade him with words, saying:

“I am more beautiful than you.”

And in that way, they would bring their husbands to arousal,

and they had intercourse, and became pregnant, and gave birth there,

as it is said “*under the apple tree I aroused you*” (*Song of Songs 8:5*).

And this is what is meant by “the mirrors of *hatzov’ot*”

Mishnah Pesachim 10:3 (Land of Israel, Rabbi Yehuda HaNasi, ~200CE)

הביאו לפניו, מטביל בחזרת, עד שמגיע לפרפרת הפת.
הביאו לפניו מצה וחרסת ושני תבשילין, אף על פי שאין חרסת מצנה. רבי אליעזר ברבי צדוק אומר, מצנה.
ובמקדש היו מביאים לפניו גופו של פסח

When they bring [the food] before him,
he dips the lettuce, before coming to the breaking of the bread.
They brought him *matzah*, lettuce, and *haroset* and two dishes,
Even though *haroset* is not a *mitzvah*.
Rabbi Elazar in the name of Rabbi Tzadok says: It is a *mitzvah*.
And in the time of the Temple, they would bring before him the body of the *Pesach* sacrifice.

Talmud Bavli Pesachim 116a (Iraq, 3rd-6th centuries)

אף על פי שאין חרוסת מצוה. ואי לא מצוה משום מאי מייתי לה? אמר רבי אמאי: משום קפא.
אמר רב אסי: קפא דחסא חמא, קפא דחמא כרתי, [קפא דכרתי חמימי] קפא דכולהו חמימי.
אדהכי והכי נימא הכי: קפא קפא, דכירנא לך ולשב בנתיך, ולתמני כלתך.

EVEN THOUGH HAROSET IS NOT A MITZVAH

If it is not a *mitzvah*, why does he bring it?

Rabbi Ammi said: “Because of the *kappa*/poison.”

Rav Assi said: The *kappa* of lettuce [is counteracted] by radishes;

the *kappa* of radishes by leeks;

the *kappa* of leeks, by hot water;

the *kappa* of all these, by hot water.

And in each case, let him say:

“*Kappa kappa*, I remember you

and your seven daughters

and your eight daughters-in-law!”

רבי אלעזר ברבי צדוק אומר מצוה וכו'.

מאי מצוה? רבי לוי אומר: זכר לתפוח. ורבי יוחנן אומר: זכר לטיט,

אמר אביי: הלכך צריך לקהוייה, וצריך לסמוכיה. לקהוייה זכר לתפוח, וצריך לסמוכיה זכר לטיט.

תניא כוותיה דרבי יוחנן: תבלין זכר לתבן, חרוסת זכר לטיט

RABBI ELEAZAR SON OF RABBI ZADOK SAID: IT IS A MITZVAH.

In what way is it a *mitzvah*?

Rabbi Levi said: In memory of the apple-tree;

Rabbi Johanan said: In memory of the clay.

Abaye observed:

You should make it pungent and make it thick.

Make it pungent, in memory of the apple-tree;

And and make it thick, in memory of the clay.

It was taught in accordance with Rabbi Johanan:

“The spices are in memory of the straw;

and the *haroset* is a memory of the clay.”